

ԹԷ ԱՅԴՊԷՍ, ԼԱԻ Է ԵՐԲԷՐ

Ախալքալաքում, մի քանի անձանց մէջ, յղացել է մի գեղեցիկ միտք, կազմակերպելու հասարակութեան համար հանրամատչելի, շարաթական դասախօսութիւններ, որոնցով կարելի լինէր տալ ժողովրդին բազմակողմանի տեղեկութիւն, հասկացողութիւն շրջապատի և կեանքի վերաբերմամբ: Սքանչելի և գեղեցիկ միտք:

Հետաքրքրական է սակայն, թէ մինչև այժմ տեղի ունեցած դասախօսութիւնները ի՞նչ հետեանք, ի՞նչ արդիւնք են ունեցել, հասարակութիւնը ի՞նչպէս է վերաբերվել և ի՞նչ չափով յաճախել:

Ցաւօք սրտի պէտք է յայտնել, որ հասարակութիւնը առաջին անգամից և եթ յիտ է մղվել, սակայն ինչո՞ւ համար, արդեօք նրա համար, որ նա չը սիրեց, ատեց դասախօսութիւնները, թէ մի ուրիշ պատճառ կայ:

Առաջին դասախօսութիւններին դժբաղդաբար առիթ չեմ ունեցել ներկայ գտնվելու, բայց երրորդին և չորրորդին շտապեցի ներկայ լինել:

Երրորդ դասախօսութեան նիւթը «վաճառականութեան, նրա կատարած դերի և զարգացման» մասին էր. և ահա դասախօսը, երիտասարդ մի ուսանող, Պառնասի գագաթից սկսում է կարկուտ, որոտ ու շանթ թափել ժողովրդի գլխին: Վերջինս աչքերը չափ, ախարջները լայն բաց արած լսում է, լսում, բայց ոչինչ չէ հասկանում. նրան թւում է, թէ դասախօսը մեծ նիւթի մասին է խօսում, նոր բան է հաղորդում, բայց տարբարազարար իրար չեն հասկանում... Դասախօսը ցաւակցութիւն է յայտնում, որ բացակայում է վաճառականական դասը, որ այդ դասին պատկանողները չեն հետաքրքրվում իրանց պատմութեամբ, և բարկացած գոչում է՝ «Ինչո՞ւ են սուտ խօսում, խաբում»: Բաղդի բերումով այդտեղ ներկայ գտնվող երկու վաճառականներն իրանց անյարմար դրութեան մէջ են զգում և իսկոյն հեռանում են: Մնում են աշխատաւոր դասակարգը և «չլեապները»:

Դասախօսը, անշուշտ հակառակ իր ցանկութեան, վերջացնում է իր թեման՝ առանց ոչինչ հասկացնելու իր ունկնդիրներին, որոնք իրար երես նայելով և խէթ-խէթ հայեացք գցելով դասախօսի վրա՝ հեռանում էին դահլիճից:

Չորրորդ դասախօսութեան նիւթն էր հայկական տառերի գիւտը, ինչպէս և այդ առիթով առաջիկայում կատարվելիք յօրեկանական հանդէսները:

Սօսում էր Բաղալեան ազգանունով լսարանաւարտ մի պարոն:

Նիւթը հասկանալի, պարզ և միևնոյն ժամանակ շահեկան էր, բայց գրաւել էր շատերից քչերին:

Դասախօսը՝ երկու ձեռքով պինդ բռնած ամբիօնից՝ սկսում է. «Այն գիրը, այն տառերը, որոնցով մինչև այժմ օգտվում ենք, գտել է մեզանից շատ առաջ... ս. Մեսրոպը»: Անցնում է նրա կենսագրութեան: Կցկտուր և կարկատած տեղեկութիւն տալով նրա մասին, մի ակնարկ գցելով տառերի գիւտի վրա, այն էլ անցողական, կանգ չառնելով պատկերագրութեան վրա, որ այնքան տարածված էր ամեն տեղ, ինչպէս և մեր մէջ, անցնում է տպագրութեան, թւում է մի քանի թւեր, զըրքերի ու հոգեորականների անուններ և վերջակէտ դնում:

Ժողովուրդը՝ նստած՝ դեռ սպասում է, թէ ի՞նչպէս, ո՞վ գտաւ տառերը, ինչ 1500-ամեակ է, որ կատարելու ենու կտում է միայն պարզ այն, որ փող են տալու, միայն փող, և տհաճութեամբ թողնում է դահլիճը:

Ահա և վերջին դասախօսութեան պատկերը: Պէտք է շեշտել և այն, որ որքան էլ այս դասախօսութեան թեման ժամանակակից էր, բայց ցաւելով պիտի ասենք, որ դասախօսը չը կարողացաւ նրա նիւթը իր հասարակ ունկնդիրներին մատչելի դարձնել, որովհետեւ պարոնը ըստ երևոյթին մոռանում էր, որ հասարակ ժողովրդի շրջանում խօսված դասախօսութիւնները հասկանալի դարձնելու առաջին պայմանը մատչելի լեզու, պարզ, հասկանալի լեզու գործածելն է:

Հինգերորդ դասախօսութիւնը, որի նիւթն էր «կաթողիկոսութեան կատարած դերը», իսկ դասախօսը՝ Գէորգեան ճեմարանի լսարանաւարտ Բաղալեանը, դժբաղդաբար դարձեալ անցել է անաշուղ:

Արդ՝ այս փաստերը մեկ բերում են այն եզրակացութեան, որ ցանկալի էր նիւթերի ընտրութեան գործում կօմիսիայի մասնակցութիւնը, որպէսզի կարելի լինէր ընտրել ժողովրդի պատրաստակալութեան համեմատ նիւթ, որով հասած կը լինէին բուն նպատակին, այլապէս եթէ այդպիսի թերի դասախօսութիւնները շարունակվեն, շուտով կը մեռնի այն ցանկութիւնը, որ կայ հասարակութեան մէջ:

Աշիկ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

՝ Երէկ, օգոստոսի 17-ին, մօտաւորապէս առաւօտեան ժամը 7-ին, Գօրու կայարանում տեղի է ունեցել Բօրթօմից եկող գնացքի խորտակում: Ինչպէս հաղորդեցին մեզ, գնացքի խորտակումը առաջացել է հետևեալ հանգամանքներում: Գնացքը Գօրի կայարանին մօտենալիս՝ երկաթուղային պատարը (ստրելոտասխան գծի) գնացքը անցնում գծի վրա, ուր տուպիկին և, գծի մօտակայ փոսի օգնականը տեղն ու տեղը լուրջ կերպով ժային վազօնը մնում են կանխարձակի կընդհարվելուց մի քանի մասերը վնասվել, սակայն ցնցումներ են կրողը սաստիկ վնասում:

՝ Զայոց Արէն ժողովը կամի պաշտօնակէ, որ ինքը մասնակցել համեակի և հայ առիթով էջմիշտարվելիք յօրե ժողովը, յայտն սին, խնդրում մարմինը որևէ յօրեկանին:

՝ Թիֆլիսի առնելով որ հաները միսը ծառառաջարկել է ունենալ մասվ:

՝ Նորբերս թիֆլիսի ոստորպէսզի ոստխստիւ հետևեն գինը խախտել արձանագրութի նատուութեան Միաժամանակ կան դատարան ուղարկել հաշկազինը խախտ քննել առաջին ման տեղում, վճիռները անս:

՝ Քաղաք հիւանդացածն վել է ժամանակ ման: Քաղաք թաղման ծառ դագաղի վրա ներկայ լինել մանվան մասին:

՝ Առաջիկ սկայա փողոցը բացվելու է բաժանմունքը ընդունելու հա:

՝ Թիֆլիսի ւաքած տեղեկ տարի հացահատում հետևեալ կասի տափար ին արդէն հն Երևանի նա թիֆլիսի նա իսկ տեղ-տեղ և Գօրու գա խէթիայում, չորային եղան շակից էլ ցած միայն Գօրու Արևմտեան Ս Օգոստոսի 5- ռնչացրել են Արդահանի ու քանի բարձրա:

՝ Չուբայո նում ներկայա ցիաների ներ գոստոսի 15-ի նական կապա է մի յատուկ գործունէութի նել է օրերը ցումներ տալու ղովի անգամն կ. Ջափարիձէ ցիայից) և Ս:

՝ Օգոստոս գում կլիկի վրա տաւոր Սիք քի ժամանակ րակը և մի ք րով սպանում տոսի 8-ի ա 50—60 քայլ կապված մի գ կութեամբ. Ս և աջակցել են Միևնոյն պատ իշներն էլ հարիւրեակայ ծի ընտանիք դուրս կանչող վաձէն էր, որ թիւնը Լուրե կլիկի վի համ նակել է 5 ք:

՝ Երկրոր րաքննութիւ 20-ից և կա լութեան քն ընդունվում կան և առ: